

T?hsil Nazirliyinin qeyd olunan??mrind? v? F?aliyy?t Plan?nda qar??ya qoyulmu? v?zif?l?rin icra v?ziyy?tinin ara?d?rmaq m?qs?dil?öt?n d?rs ilinin sonunda respublikan?n 34 rayon v??h?ri?hat?edilm?kl? 11 bölg?d? 2500 n?f?rd?n art?q t?hsil i?çisinin i?tirak? il? keçiril?n zona mü?avir?l?rind? yerli t?hsili idar?etm? orqanlar?n?n r?hb?rl?rinin hesabat? dini?nilmi?, eyni zamanda dig?r bölg?l?rd?n toplanm?? aidiyy?ti m?lumatlar?n t?hlili apar?lm??d?r.

M?M?lum olmu?dur ki, yerl?rd? yarad?c? v? t??bbüskar i?l?zmini art?rmaq la t?hsil orqanlar? v?pedaqoji kollektiv?l?rin f?aliyy?tinin ümumi m?qs?d? yön?ldilm?sind? s?f?rb?redici amil? çevrilmi? Nazirliyin h?min s?n?dl?ri r?rayon (??h?r) t?hsil?öb?l?rinin ?ura iclaslar?nda v?m?kt?b?pedaqoji ?urular?nda geni? müzakir? olunaraq onlar?n mahiyy?ti, qar??da duran h?llili vacib m?s?l?l?r v? gözl?nil?n n?tic?l?r diqq?t? çatd?r?lm??, n?z?rd? tutulmu? h?d?fl?rinin realla?d?r?lmas? istiqam?tind? ?m?li t?dbirl?r mü?yy?nl??dirilmi?dir.

H?Hesabatlar v? t?hlill?r göst?rmi?dir ki, yerli t?hsili idar?etm? orqanlar? v? m?kt?b? r?hb?rl?ri?m?k v? icra intizam?n?n yax??la d?r?lmas?na, ?agird kontingentinin optimalla?-mas?na, m?kt?b?haz?rl?q qruplar?n?n t??kilin?, sinif d?nxaric v? m?kt?bd?nk?nar t?dbirl?rin kütl?viliyin? laz?mi diqq?t yetirmi?, ?agirdl?rin az?rbaycaç?l?q m?fkur?si, milli-m?milli-m?n?vi d?y?rl?r v?t?np?rv?rlik d?ruhunda t?rbiy? olunmalar? v?m?n?viyyata zidd z?r?rlil?v?rdi?l?rd?n uzaqla d?r?lmas?, onlara hüquqi bilikli?rin v?sa?lam h?yat t?rzinin t?bli?i istiqam?tind? maarifl?ndirm? t?dbirl?rinin h?yata keçirilm?si n?zar?td? saxlan?lm??d?r.

Bunlarla yana??, yerl?rd? ?agirdl?rin f?nl?r üzr? t?lim nailiyy?tl?rinin, burax?l?l? imtahanlar? v? ali m?kt?bl?r? ç?q?bulun yekunlar?n?n t?hlil v? müzakir?edilm?si n?tic?etibar? il?pedaqoji kollektiv?rd? t?hsilin keyfiyy?ti il?ba?l? mövcud nöqsan v? çat??mazl?qlar?n daha ayd?n t?s?vvür olunmas?na v? onlar?n aradan qald?r?lmas? üçün sistemli i? mexanizmi mü?yy?nl??dirilm?sini müsb?t t?sir göst?rmi?dir.

Hesabatlar?n n?tic?l?rin? gör?, Nazirliyin ad?ged?n h?min ?mrl?rind? t?sbit edilm? h?d?fl?rin yerin? yetirilm?si G?G?nc?, Sumqayt? ??h?rl?ri v?Astara, Ab?eron, A?da?, Quba, Qusar, Q?b?l?, ??ki, O?uz, Ucar, ??mkir, Qazax, Masall?, C?lilabad rayonlar?nda daha q?na?tb?x? olmu?dur.

Büt?Bütün bunlarla b?rab?r, dinl?nmi? hesabatlar v?apar?lm?? t?hlill?r yerli t?hsili idar?etm? orqanlar?n?n f?aliyy?tind?ki bir s?ra bo?luqlar?, el?c? d? konkret olaraq Nazirliyin h?min ?mrl?rinin nümun?sind? r?hb?r t??kilatlar?n s?n?dl?ri il? i? sah?sind? yol verdikl?ri çat?zmazl?qlar? a?kara ç?xarm??d?r.

Mü?yy?n edilm?dir ki, t?hsil öb?l?rinin r?hb?rl?rinin bilavasit? h?d?fl?r? yön?lmi? lakonik hesabat haz?rlamaq v? onu elektron vasit?l?rd?n istifad? yolu il? t?qdim etm?k bacar??? laz?mi s?viyy?d? deyildir, auditoriyan?n maraq v? diqq?tini n?z?r? almadan hesabatlar? üzünd?n oxumaq kimi köhn?lmi? v? müasir t?l?bl? uy?unla?mayan t?crüb?d?n h?l? d? k?narla?a bilm?mi?l?r. Hesabatlara mövzuya aid olmayan faktlar?n daxil olunmas?, t?dbirl?rin keçirilm?sind?n ?ld? olunmas? gözl?nil?n n?tic?l?ri mü?yy?n etm?d?n onlar?n sxematik t?svir edilm?si, bir s?ra hallarda göröl?n i?l?rin mahiyy?tc? bir-birini tamamlamamas? v? p?rak?nd? xarakter da??mas? v? dig?r bel? hallar hesabatlar?n t?sir gücünü v? ?h?miyy?tini azaldan c?h?tl?r kimi biruz? verilmi?dir.

H?mçinin m?lum olmu?dur ki, Nazirliyin h?min ?mrl?rind? ir?li-sürülmü? b?zi vacib m?s?l?l?rl?, o cüml?d?n ?a?agirdl?ri davaml? olaraq z?if?n?tic? göst?r?n mü?lliml?rin m?suliy?ti m?s?l?sin? bax?lmas?, ibtidai sinifl?r üzr? pedaqoji kadrlar?n t?rkibinin t?hlil edilm?si v? d?rs saatlar?n?n bölü?dürülm?sind?ki uy?unsuzluqlar?n aradan qald?r?lmas?, istedadl? u?aqlarla i? sisteminin t?kmill??dirilm?si, t?hsilin keyfiyy?tinin, xüsusil? burax?l?l? sinifl?ri üzr? imtah imtahan n?tic?l?rinin yax??la d?r?lmas? il? ?laq?dar ilboyu göröl?c?k i?l?c?n?tic? yönümlü? s?sasda sistemli planla d?r?lmad?? üçün n?z?rd? tutulan h?d?fl?r? tam nail olunmam??d?r.

F?aliyy?t sah?l?ri üzr? i?l?rin planla d?r?lmas?nda yol veril?n nöqsanlar? agirdl?rin t?rbiy? olunmas? sisteminin t?kmill??dirilm?si sah?sind? keçiril?n t?dbirl?rd? d? mü?ahid? edilm?dir. Bel? ki, ayr?-ayr? m?kt?bl?rd? t?hsil alanlarda milli-m?n?vi v? b??ri d?y?rl?rin, f?al h?yat mövqeyinin, v?t?np?rv?rlik t?rbiy?sinin formala?mas?na, onlar?n estetik v? hissi-hissi-emosional bacar?qlar?n?n inki?af?na, röl?k?mizd?r? apar?lan sosial-iqtisadi siyas?t v? quruculuq i?l?rinin, Az?rbaycan?n görk?mli ??xsiyy?tl?ri haqq?nda m?lumatl?l?q s?viyy?sinin art?r?lmas?na yön?lmi? t?dbirl?r icra olunsada, bütün bunlar?n n?tic? bax?m?ndan ?agirdl?rin m?n?viy-yat?nda, h?yata bax??lar?nda, ümumi dünyagörü?l?rind? hans? müsb?t d?yi?iklikl?r? s?b?b oldu?u bu sah?d? müvafiq inki?afyönlü t?klif?r haz?rlamaq üçün pedaqoji-psixoloji c?h?td?n öyr?nilib ümumi??dirilm?mi?dir. Eyni zamanda a?kara ç?xar?lan ?sas nöqsanlardan biri d? ondan ibar?tdir ki, aidiyy?ti üzr? h?min t?dbirl?rin sistemli ??kild? t??kilind? heç d? bütün m?kt?bl?rin i?tirak? t?min edilm?mi?dir.

H?H?mçinin n?z?r? al?nmal?d?r ki, haz?rk? dövrün t?l?bl?rinin uy?un olaraq t?lim-t?rbiy? i?l?rinin t??kili v? keyfiyy?tinin getdikc? yax??la d?r?lmas? il? yana??, ümumt?hsil m?kt?b-l?rind? sa?lam m?n?vi-psixoloji v? t?hlük?siz

fəaliyyət mühitinin yaradılması, təhsil alanların fərdi xüsusiyyətlərini öyrənməklə risk qrupuna daxil olma ehtimalı müəahidə edilən müəyyən edilmiş onlarla pedaqoji-psixoloji-sosioloji aspektdə tədbirlər aparılması, məktəb valideynlərlə qarşılıqlı əlaqənin bilavasitə əgirdlərinin nəfeyinin qorunması yönəldilmiş yerli təhsil idarəetmə orqanları və pedaqoji kollektivlərinin ümumi təhsil müəssisələrində birlihdəliyi hesab olunmalıdır. Bu məsələlərə əlaqədar Nazirliyin "Ümumi təhsil müəssisələrində təlim və tərbiyənin təmin edilməsi üzrə əlavə tədbirlər barədə" 2019-cu il 13 may tarixli

(F-260) qərarı həyata keçirilməlidir.

Qeyd olunanlara əsasən, yerli təhsil idarəetmə orqanları və ümumi təhsil müəssisələrində fəaliyyətin təbii rəhbərlik və nəzarət gücləndirilməsi, Nazirliyin müvafiq kollegiya qərarları, qərar və sərəncamlarında nəzərdə tutulan hədəflərin yerinə yetirilməsində onlara pedaqoji metodiki köməkliyi təmin etməklə 2019-2020-ci dərəcəsinin prioritet fəaliyyət istiqamətini müəyyən etməklə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasında Təhsil Nazirliyinə haqq və sərəncamlar"nın 13.5-ci bəndini rəhbər tutaraq

TƏLİM VƏ TƏRBIYƏ:

1. Dini təhsil müəssisələrində hesabatlar və tapşırıqların görülməsi, təhsil Nazirliyinin "Ümumi təhsil sahəsində 2018-2019-cu dərəcəsinin prioritet fəaliyyət istiqamətini bəyan edən" 2018-ci il 14 avqust tarixli, F-550 nömrüdə müraciət, "Müasir dövrdə ümumi təhsil məktəb əgirdlərinin təbii olunma sisteminin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" 2019-cu il 15 yanvar tarixli F-18 nömrüdə müraciət və sərəncamların yerinə yetirilməsi sahəsində yerli təhsil idarəetmə orqanları və ümumi təhsil müəssisələrində tədbirlərin görüldüyü, bir sıra məsələlərə əlaqədar tədbirlərin həyata keçirildiyi qeyd edilsin.

2. Müəyyən edilmiş tapşırıqların yerinə yetirilməsi və ziyatçının öyrənilib qiymətləndirilməsi ilə bağlı hesabatlar və bilavasitə bölgələrdə dini təhsil sahəsində yerli təhsil orqanları və ümumi təhsil müəssisələrində icra və idarəetmə məqsətlərinin müasir dövrün tələblərinə uyğun formada təmin olunması məqsədilə tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün bu təcrübənin növbəti illərdə təbii məqsədlə müvafiq hesab olunsun.

3. Nazirliyin adından həmin məsələləri müəyyən olunmuş hədəflərin təminində və mahiyyət baxımından ümumi təhsil sahəsində aktual problemlərin həllini yönəldiyi və geniş miqyaslı xarakter daşıdığı üçün onları yerinə yetirilməsi istiqamətində məsələlərə əlaqədar 2019-2020-ci dərəcəsinin davam etdirilməsi.

4.4. Yerli təhsil idarəetmə orqanları və tapşırıqların kiçik dini təhsil sahələrində hesabatların və fərdi qaydada aparılması təhlilinin nəticələri əsasən verilməli təvsiyələri, eləcə də bu məsələ göstərilmiş iradları nəzərə alaraq, əlaqədar qeyd edilən əlavə tədbirlər sistemli şəkildə olunmaqla yeni dərəcə üçün təkmilləşdirilməsi fəaliyyət Planı təsdiq edib yerinə yetirilməsini ciddi nəzarətdə saxlasınlar:

4.1. Dərəcəsi nəzərə alınaraq, razılıq üzrə qıllı və fiziki cəhətdən sağlam məktəblərə uşaqlarla yanaşı, xüsusi təhsilə ehtiyac olunan uşaqların da müəyyən edilmiş onları adlı siyahıların tərtib edilməsi;

4.2. Təbii siniflərdə əgirdlərin oxu, yazma və riyazi bacarıqlarının təvsiyəsini öyrənilib müzakirə edilməsi və nəticələrdən əlavə olaraq, sinif müəllimlərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi barədə müvafiq təkliflərin hazırlanması;

4.3. Ümumi təhsil məktəblərində xarici dillərin tədrisi ilə bağlı mövcud vəziyyətin araşdırılması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi, xüsusilə dərəcə IV, IX və XI siniflərdə əgirdlərin xarici dil bacarıqlarının proqram tələblərinə uyğunluğunun, dərsdəndən müəllimlərinin zəmi-nəzəri və praktik metodiki cəhətdən təvsiyələri qarşı təvsiyəsini qiymətləndirilməsini nəzərdə tutaraq hesabatın hazırlanması;

4.4.4. "İnformatika" fənninin maddi-texniki və tədris bazasının və pedaqoji kadrlarının əgirdlərinin KT bacarıqlarının və rəqəmsal düncü tərzinin hazırlanma vəziyyətinin təhlil edilməsi və müzakirə olunaraq məsələlərə əlaqədar tədbirlərin müəyyən edilmiş;

4.5. Dörs ilinin birinci yarım ilinin sonunda V/v? VI sinif? ağırd?rinin t?dris dili, xarici dil v? riyaziyyat f?nl?ri üzr? bilik v? bacar?qlar?n?n monitorinqinin apar?lmas?, n?tic?l?r? gör? ibtidai sinif mü?lliml?rinin i?inin qiym?tl?ndirilm?si, el?l?c?d?bu?f?nl?rd?n z?if göst?ricil?r?n malik? ağırd?rin t?lim nailiyy?tl?rinin yax??la?d?r?lmas? il?ba?l? davaml? t?dbirl?ri?hat? ed?n s?m?r?li i? sisteminin yarad?lmas?;

4.6.4.6. IT?lim-t?rbiy?o prosesind? diaqnostik v? formativ qiym?tl?ndirm?nin imkanlar?ndan s?m?r?li istifad? sah?sind? mü?lliml?rin s?ri?t?liliyinin art?r?lmas? üçün öyr?dici v? t??kilati-metodik t?dbirl?rin (seminar, d?yirmi masa, t?qdimatlar v? s) keçirilm?si, bu sah?d? f?rql?n?n mü?lliml?rin t?crüb?sinin t?bli? edilm?si.

4.7.1. M?kt?bl?rd? diaqnostik qiym?tl?ndirm?nin n?tic?l?ri?sas?nda “?stedad?lar?m?z? tan?yaq” layih?sinin ke?çirilm?si v? h?r bir u?aqda mövcud olan istedad potensial?n?n üz? ç?xar?lmas?i qiym?tl?ndirilm?si v? davaml? inki?af?na ??rait yarad?lmas?;

4.8.4.8. a? ağırd?rd?t?dqiqatç?l?q bacar???n?n formalad?r?lmas? il?ba?l? onlar?n?ara?d?rma? t?l?b? ed?n layih?l?r?c?lb olunmas? istiqam?tind? t?dbirl?rin (b?diil? s?r?l?rin t?hlil?sas?nda müst?qil r?y v? mülahiz?l?ri?hat? ed?ed?n referatlar?n haz?rlanmas? fiziki, kimy?vi v? bioloji hadis?l?r üzr? t?crüb?l?rin apar?lmas? v? n?tic?l?rin ümüml?ndirilm?si, bölg?nin t?bi?tinin, tarixi-m?d?ni abid?l?rinin öyr?nilm?si v? d?y?r?ndirilm?si v? s.) h?yata keçirilm?si.

4.9. ?ağırd?rin tibbi müayin?d?n v? icbari dispanzerizasiyadan keçirilm?sini münt?z?m n?zar?t edilm?si;

4.10.4.10. Psixoloji, hissi-emosional v? ziy?tin? gör?, risk qrupuna daxil edilm? ehtimal? olan ?ağırd?rin mü?yy?nl?dirilm?si, onlar?n h?r biri üçün f?rdi pedaqoji-psixoloji b?rpa plan?n haz?rlan?b valideynl?rin i?tirak? il? h?yata keçirilm?si;

4.11. M?kt?bl?rd? valideynl?r üçün u?aqlar?n ya? psixoloji v? fizioloji xüsusiyy?tl?rin? dair maarif?ndirm? t?t?dbirl?rinin t??kili valideynl?rin m?kt?b? h?yat?nda övladlar?n n?lim-t?rbiy?sind? yax?nda i?tirak?n?n t?min edilm?si v? m?kt?b-icma münasib?tl?rinin inki?af etdirilm?si.

4.12. Ümumi t?hsil?ba?l? dövl?t s?n?dl?rinin, hüquqi normativ aktlar?n, T?hsil Nazirliyinin kollegiya q?rarlar?, ?mr v? s?r?ncamlar?nda ir?li sürül?n v? zif?l?rin t?hsil?öb?l?rinin (idar?l?rin) ?m?kda?lar?, ümumi t?hsil mü?sis?l?rinin pedaqoji kollektivl?ri t?rfind?n h?rt?r?fli öyr?nilm?sini t?min edilm?si.

5. 5. Ümumi v?m?kt?b?q?d?r t?hsil?öb?si (Ayd?n ?hm?dov), T?hsilin inki?af?oproqramlar? öb?si (Emin ?mrullayev), T?hsil ??çil?rinin Pe??kar ?nki?af? ?nstitutu (V?fa Yaqublu) z?ruri ehtiyac? n?z?r? alaraq, yerl?rd? f?nn kurikulumlar? v? qiym?tl?ndirm? növ?l?rinin t?bii, t?dris materiallar?n?n planlad?r?lmas? üzr? mü?lliml?rin haz?rl?q s?v?s?viyy?sinin t?kmill??dirilm?sini köm?klik göst?rilm?si üçün “Öyr?d?nl?rin öyr?d?ni? üsulu?sas?nda t?limçil?r qrupunun formalad?r?lmas? bar?d? 1 ay müdd?tind? t?klif?r haz?rlay?b r?hb?rliy? t?qdim etsinl?r.

6. Ümum t?hsil m?kt?bl?rind? 2019-2020-ci d?rs ilinin ilk m????l?si ibtidai sinif?rd? “?dman v? sa?laml?q”, V-IX sinif?rd? “Mütali?n m?n?vi z?nginliy? apar?n yol”, X-XI sinif?rd? “Az?rbaycan inki?af? yollar?nda” mövzular?na h?s?r olsun.

7.1. Bak??h?ri üzr? T?hsil?dar?sin?, G?nc??h?r T?hsil?dar?sin?, rayon (??h?) t?hsil?öb?l?rin?, T?hsil Nazirliyinin birba?a tabeliyind?ki ümumi t?hsil mü?sis?l?rin? tap??r?ls?n ki:

7.1.1. Bu ?mrin m?qs?d?v? mahiyy?tinin t?hsil?uralar?v? pedaqoji?ural iclaslar?nda pedaqoji kollektivl?r? çatd?çatd?r?lmas?n?v? mü?yy?n olunmu?v? zif?l?rin yerin? yetirilm?si istiqam?tind? m?qs?dyönlü i? mexanizmi yarad?lmas?n? t?min etsinl?r;

7.2. Müvafiq mövzular üzr? ilk d?rs m????l?l?rinin s?m?r?li keçirilm?si üçün z?ruri t??kilati i?l?ri vaxt?nda ba?a çatd?r?l?s?nlar v? bu d?rs l?rd? ictimaiyy?tin nümay?nd?l?rinin, müharib? i?tirakç?lar?, m?k veteranlar? v? sabiq m?zunlar?n i?tirak?n? n?z?rd? tutsunlar;

7.3. ?mrin icras? il? ?laq?dar 2019-cu ilin dekabr, 2020-ci ilin may ay?nda t?sdiq edici s?n?dl?r?lav? olunmaqla Nazirliy? aray?? gönd?rsinl?r.

---

8. "İnformasiya bələdiyyəsi" (Elnur Məmmədov) tərəfindən "Azərbaycan müəllimi" qəzetində dərc olunması və Nazirliyin internet saytında yerləşdirilməsini təmin etsin.

9. Tərəfin icrasına nəzarət nazir müavini Mehəbbət Vəliyevaya həvalə olunsun.

Ceyhun BAYRAMOV,

avqust 2019-cu il